

Konferencja „Obywatele orzekają – ławnicy w perspektywie polskiej i międzynarodowej”

06.03.2025

– Jednym z moich celów, jako Ministra Sprawiedliwości, jest odwrócenie trendu marginalizacji ławników. Realizujemy działania, by pełnienie funkcji ławnika kojarzyło się z wykorzystywaniem przez obywateli wiedzy i doświadczenia dla wymiaru sprawiedliwości oraz zaangażowania w funkcjonowanie naszego państwa – powiedział Minister Sprawiedliwości Adam Bodnar otwierając (6 marca br.) konferencję „Obywatele orzekają – ławnicy w perspektywie polskiej i międzynarodowej”.

Jednym z działań ministerstwa na rzecz zmiany postrzegania funkcji ławnika i podniesienia świadomości społecznej będzie podpisanie przez ministra zarządzenia o powołaniu Rady Ławników. – *W Radzie, która będzie regularnie się spotykała i pracowała, znajdą się przedstawiciele środowisk ławników, sędziów, przedsiębiorców i organizacji społecznych* – stwierdził minister Bodnar. Rada, jako organ doradczy wesprze resort w działaniach na rzecz ławników.

Jak podkreślił szef resortu sprawiedliwości, ważna jest również kwestia wzmocnienia funkcji ławnika poprzez podwyższenie diet za udział w posiedzeniach sądu. – *W najbliższym czasie wprowadzimy zmiany w przepisach, by rekompensaty dla ławników były godne* – zapowiedział Adam Bodnar. Dodał, że w kontekście wzmocnienia funkcji ławnika, należy poprawić relacje sądów z władzą lokalną oraz ławników i sędziów. Planowane przez resort działania przewidują również: uproszczenie formularzy zgłoszeniowych, organizację szkoleń prowadzonych nie tylko przez sędziów, prowadzenie zajęć z ławnikami w szkołach, przywrócenie ławników do orzekania w sprawach cywilnych oraz rozważenie wprowadzenia bezpośredniego wyboru ławników w wyborach samorządowych.

W Europie tylko w Holandii, Rumunii, na Litwie i Łotwie, nie występuje funkcja ławnika czy inna forma obywatelskiego zaangażowania w sprawowanie wymiaru sprawiedliwości. – *Powinniśmy wzmacniać funkcję ławnika, także dlatego, że zaangażowanie obywateli w sprawowanie wymiaru sprawiedliwości jest częścią europejskiego dziedzictwa* – podkreślił minister.

Ławników w wykonywaniu ich misji ma wspierać publikacja „Jestem ławnikiem. Jestem ławniczką. Poradnik dla ławników i kandydatów na to stanowisko”, który będzie można pobrać ze strony Ministerstwa Sprawiedliwości. Informator zaprezentował podczas konferencji gospodarz dzisiejszego spotkania, Pełnomocnik Ministra Sprawiedliwości ds. otwartego wymiaru sprawiedliwości – mecenas Jarosław Gwizdak. – *Poradnik przygotowali m.in. ławnicy i sędziowie, pomoże on sprawować wymiar sprawiedliwości* – podsumował Jarosław Gwizdak, pomysłodawca i koordynator publikacji.

Na konferencji wystąpili m.in. prof. Piotr W. Juchacz, prof. Katarzyna Girdwoyń, Martyna Skibniewska – Przewodnicząca Stowarzyszenia Ławników Polskich, sędzia Magdalena Niemiec – Stowarzyszenie Sędziów Themis, Aleksandra Chudaś – Pełnomocnik Ministra Sprawiedliwości ds. Edukacji Konstytucyjnej, Bogdan Frymorgen oraz sędzia w stanie spoczynku Marek Celej. W wydarzeniu uczestniczył również wiceminister sprawiedliwości Dariusz Mazur.

Uczestnicy konferencji dyskutowali nad wyzwaniami, z którymi borykają się ławnicy oraz zastanawiali się nad kierunkami rozwoju tej instytucji.

Zgodnie z art. 182 Konstytucji udział obywateli w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości jest zagwarantowany, a ławnicy odgrywają istotną rolę jako łącznik między sędziami a społeczeństwem.

Wymiar sprawiedliwości otwarty na udział obywateli i społeczności lokalnych jest jednym z sześciu celów strategicznych ministerstwa na 2025 rok.

Wyboru ławników dokonują rady gmin, co stanowi przykład współpracy samorządu lokalnego z sądownictwem. Kandydatów na ławników do sądów okręgowych i rejonowych mogą zgłaszać radom gmin: prezesi właściwych sądów, stowarzyszenia oraz inne organizacje społeczne i zawodowe (z wyłączeniem partii politycznych), a także co najmniej 50 obywateli posiadających czynne prawo wyborcze i stale zamieszkujących na terenie danej gminy.